

INJUNKSI MAREVA : RAHMAT ATAU MUDHARAT*
*Raja Letchumi Ramarajoo lwn The Hongkong &
Shanghai Banking Corpn¹*

Injunksi Mareva ialah satu perintah injunksi yang dikeluarkan oleh Mahkamah Tinggi atas satu permohonan ex-parte yang dibuat oleh plaintif di dalam satu prosiding sivil. Objektif perintah injunksi ini ialah untuk menghalang defendan dari melisahkan atau memindahkan hartanya keluar dari kawasan bidangkuasa mahkamah serta juga menyembunyikan harta tersebut dengan tujuan menghampakan penghakiman yang mungkin diperolehi oleh plaintif apabila pembicaraan kes tersebut selesai.

Injunksi ini mula sekali dikeluarkan oleh Mahkamah Tinggi Inggeris dalam kes *Nippon Yusen Kaisha lwn Karageorgis*,² dan diperakukan di dalam kes masyhur *Mareva Compania Naviera SA lwn International Bulkcarriers SA "The Mareva"*.³ Dalam kes tersebut, Lord Denning MR telah berkata,

"...walaupun mahkamah di England belum pernah mengeluarkan perintah sebegini,⁴ sudah tiba masanya untuk kita mengubah amalan ini."

Seorang plaintif boleh mendapatkan perintah injunksi Mareva jika, pertama, boleh menunjukkan kepada mahkamah yang beliau mempunyai kes yang baik untuk berhak mendapatkan wang dari defendan; kedua, yang defendan mempunyai harta di dalam kawasan bidangkuasa mahkamah,

* Penulis ingin merekodkan terima kasihnya kepada Profesor Madya Mimi Kamariah Majid dan Encik Choong Yeow Choy atas segala nasihat dan bantuan mereka dalam penulisan nota kes ini.

¹[1989] 1 SCR 326.

²[1975] 1 WLR 1093.

³[1980] 1 All ER 213 CA, dilapurkan sebagai satu nota.

⁴Sebelum ini mahkamah di England telah enggan mengeluarkan perintah interlokutori untuk menghalang seorang defendan dari berurusan dengan hartanya sebelum sesuatu penghakiman dikeluarkan terhadapnya kerana mematuhi prinsip undang-undang yang dikenali sebagai kaedah *Lister lwn Stubbs* (1890) Ch 1 CA; lihat juga kes *Robinson lwn Pickering* (1880) 16 Ch 660 CA.

dan ketiga, bahawa plaintif mempunyai alasan yang baik untuk mempercayai bahawa defendan akan berurusan dengan, atau memindahkan harta tersebut keluar dari kawasan bidangkuasa mahkamah atau menyembunyikannya dengan tujuan menghampakan penghakiman yang mungkin diperolehi oleh plaintif.⁵

Kes Mareva ini telah membuka jalan kepada mahkamah untuk terus mengeluarkan injunksi ini untuk menjaga hak plaintif dari dicabuli oleh defendan yang pintar. Buat masa ini, injunksi ini telah diperluaskan untuk merangkumi kes defendan tempatan,⁶ serta juga boleh melibatkan harta defendan yang berada di luar negeri.⁷

Mahkamah di Malaysia juga telah mengikut jejak langkah mahkamah Inggeris dan kes pertama yang melibatkan injunksi Mareva di sini ialah *Zainal Abidin lwn Century Hotel Sdn Bhd*.⁸ Di dalam kes tersebut, Mahkamah Persekutuan telah memutuskan bahawa perenggan 6 pada Jadual Akta Mahkamah Keadilan memberikan Mahkamah Tinggi bidangkuasa untuk mengeluarkan injunksi Mareva.⁹

Sementara perkembangan ini merupakan satu rahmat kepada pihak plaintif, ianya seakan suatu yang membawa mudharat kepada defendan. Penulis berpendapat begini kerana terdapat kes samada di Malaysia mahupun di England di mana mahkamah telah terlalu bersedia untuk mengeluarkan injunksi ini walaupun kalau dilihat dengan teliti, ianya sepatutnya tidak diberi, misalnya, mungkin fakta yang dikemukakan tidak boleh menunjukkan yang defendan mempunyai niat untuk menghampakan penghakiman yang mungkin diperolehi oleh plaintif.¹⁰

Contoh kes di Malaysia di mana injunksi Mareva, pada pendapat penulis telah diberi atas alasan yang kurang mencukupi dan telah menganiayai defendan ialah kes *Raja Letchumi Ramarajoo lwn The Hongkong & Shanghai Banking Corpn*.¹¹ Di dalam kes ini plaintif telah mendapat perintah

⁵*Third Chandris Shipping Corporation & Ors lwn Unimarine SA* [1979] 2 All ER 972.

⁶*Barclay Johnson lwn Yuill* [1982] 3 All ER 190.

⁷*Bahanaft International Co SA lwn Bassatne* [1989] 1 All ER 433.

⁸[1982] 1 MLJ 261.

⁹Lihat kini kes *Aspatra Sdn Bhd lwn BBMB* [1988] 1 MLJ 97.

¹⁰*Felixstowe Dock and Railway Co lwn US Lines Inc.* [1988] All ER 77; Lihat juga komen oleh A S Zuckerman [1988] All ER Annual Review 217.

¹¹[1989] 1 SCR 326.

injunksi Mareva pada 22hb Mac 1989 terhadap defendan ketiga, sebuah bank. Bank tersebut telah dihalang dari membenarkan defendan kedua dari mengeluarkan wangnya dari akaun simpanannya. Injunksi ini diberi atas dakwaan plaintif bahawa defendan pertama telah mengeluarkan cek dari bank (plaintif) secara frod dan memasukkannya ke dalam akaun defendan kedua. Defendan kedua telah memohon kepada hakim berkenaan pada 22hb Jun 1982 supaya injunksi itu ditarik-balik. Di dalam afidavitnya, defendan telah menjelaskan bahawa wang di dalam akaunnya itu merupakan hadiah yang diberi untuk beliau gunakan bagi rawatan anaknya yang berumur satu setengah tahun yang terencat akal. Hakim telah menolak permohonan itu. Pada 26hb Ogos 1982, defendan kedua sekali lagi memohon supaya injunksi itu ditarik-balik. Kali ini beliau mengatakan yang wang itu diberikan oleh ayahnya untuk merawat anaknya. Beliau menyertakan laporan perubatan dari seorang pakar perubatan yang menyatakan bahawa anaknya mengidap penyakit "cerebral palsy" dan memerlukan rawatan perubatan yang segera. Ayah defendan kedua juga telah memfailkan afidavit berasingan menyokong kes defendan kedua. Hakim berkenaan masih tidak terpengaruh dan sekali lagi menolak permohonan itu.

Defendan merayu ke Mahkamah Agung dan setelah hampir tujuh tahun berlalu, Mahkamah Agung telah membenarkan permohonan tersebut dan membubarkan injunksi itu.

Hakim Mahkamah Agung Mohd Yusoff mengingatkan bahawa pengeluaran injunksi Mareva ada batasnya. Beliau merujuk kepada kes Inggeris *Chief Constable of Hampshire Iwn A Ltd & Ors*,¹² dan berkata,

"... Tetapi remedi tersebut (Mareva) ada batasnya. Bila hasil dari satu perbuatan jenayah tidak dapat dikesan secara realistik dengan tepat, permohonan injunksi patut ditolak."¹³

Hakim tersebut juga mengatakan bahawa dari fakta yang ditunjukkan oleh plaintif dalam permohonannya mahkamah tidak dapat berpuashati yang cek No.284004 untuk jumlah

¹²[1984] 2 WLR 954.

¹³[1989] 1 SCR pada muka surat 328.

\$10,012.50 yang didakwa dikeluarkan oleh defendan pertama telah dikreditkan ke dalam akaun defendan kedua. Lagipun tidak terdapat sebarang keterangan fakta atau rekod yang menunjukkan yang jumlah \$10,012.50 itu ada dikreditkan ke dalam akaun defendan kedua tersebut. Peguam plaintif gagal menjelaskan kepada mahkamah mengapa keterangan penting ini tidak disertakan. Menurutny lagi, jika perkara ini telah dibawa ke perhatian hakim yang mengeluarkan injunksi ini sudah pasti beliau akan membuat keputusan yang berlainan. Dengan itu injunksi itu telah ditarik balik.

Dengan hormatnya penulis gagal untuk memahami atas alasan apakah hakim peringkat pertama mengeluarkan injunksi itu. Seperti yang dinyatakan sebelum ini, apabila mahkamah mempertimbangkan samada hendak mengeluarkan injunksi Mareva, mahkamah mesti berpuashati yang dari fakta yang dikemukakan oleh plaintif, plaintif mempunyai kes yang baik terhadap defendan.¹⁴ Ini merupakan perkara yang paling penting untuk dipenuhi. Memandangkan ini satu permohonan ex-parte, plaintif haruslah mempunyai maklumat yang jujur dan sepenuhnya yang dianggap material untuk diketahui oleh hakim. Keperluan ini jelas dilihat dari keputusan Lord Denning MR di dalam kes *Third Chandris Shipping Corporation & Ors lwn Unimarine SA*.¹⁵ Lord Denning dalam kes itu telah menekankan antara lainnya, pentingnya satu kemukaan yang penuh dan jujur oleh plaintif mengenai fakta yang di dalam pengetahuannya yang material untuk pengetahuan hakim. Beliau juga menegaskan bahawa plaintif perlu mengemukakan alasan untuk tuntutananya itu dengan jelas.

Berdasarkan pada panduan ini, penulis berpendapat yang hakim berkenaan haruslah meminta seberapa banyak maklumat dari plaintif yang dianggap material sebelum beliau boleh berpuashati yang plaintif mempunyai kes yang baik terhadap defendan. Penulis tidak dengan ini, berkata yang hakim haruslah berpuashati yang plaintif akan berjaya dalam tindakannya terhadap defendan. Perkara ini memang sepatutnya diputuskan bila kes dibawa untuk pembicaraan. Walau

¹⁴Lihat keputusan Hakim Edgar Joseph Jr dalam kes *Pacific Centre Sdn Bhd lwn United Engineers (M'sia) Bhd* [1984] 2 MLJ 143 pada mukasurat 148.

¹⁵[1979] 2 All ER 972.

bagaimanapun, penulis merasakan yang plaintif sekurang-kurangnya patut diperlukan untuk mengemukakan fakta atau rekod mengenai wujudnya transaksi yang melibatkan cek dan akaun defendan pertama dan kedua masing-masing. Keterangan ini boleh didapati dari defendan ketiga dengan perintah mahkamah. Mahkamah berhak memerintahkan sebuah bank memberikan maklumat tertentu mengenai akaun seseorang pelanggan serta dokumen yang berkaitan.¹⁶ Tanpa adanya keterangan yang minima sebegini, dengan hormatnya penulis berpendapat yang plaintif gagal memenuhi keperluan penting, iaitu seorang plaintif mesti mempunyai kes yang baik terhadap defendan sebelum perintah injunksi Mareva boleh diberikan.

Selain ini, penulis juga berpendapat yang hakim boleh menggunakan budibicaranya untuk meminda perintah injunksi itu atas permohonan yang dibuat oleh defendan kedua untuk membolehkan sebahagian dari wang yang dibekukan itu digunakan bagi belanja rawatan anaknya yang telah disahkan oleh seorang pakar perubatan. Hakim ada budibicara untuk berbuat demikian, seperti yang telah diputuskan oleh kes utama *Iraqi Ministry of Defence lwn Arcepey Shipping, The Angel Bell*.¹⁷ Di dalam kes ini injunksi Mareva yang dikeluarkan telah dipinda supaya defendan boleh menggunakan wang yang telah dibekukan itu untuk tujuan membayar hutang kepada pihak ketiga. Jika defendan tersebut boleh dibenarkan menggunakan wang yang dibeku untuk pembayaran balik hutang kepada pihak ketiga, sudah tentu penggunaan wang yang dibeku untuk tujuan rawatan anak defendan kedua sama, jika tidak lebih, pentingnya. Mahkamah boleh mengambil langkah yang sewajarnya untuk menentukan yang wang itu digunakan untuk tujuan tersebut dan bukan tujuan lain. Jika benar yang tujuan pengeluaran wang itu ialah untuk rawatan anaknya, ini patut dibenarkan kerana ianya bukanlah dengan tujuan atau niat untuk menghampakan penghakiman yang mungkin diperolehi oleh plaintif. Ini lebih-lebih lagi

¹⁶*Bankers Trust Co lwn Shapira* [1980] 3 All ER 353.

¹⁷[1980] 1 All ER 480. Lihat juga kes Malaysia yang telah memakai prinsip ini iaitu *Ace King Pte Ltd lwn Circus Americano Ltd* [1985] 2 MLI 75

jika dilihat perkembangan injunksi Mareva, tujuannya ialah untuk menghalang defendan yang bertujuan menghampakan penghakiman yang bakal diperolehi oleh plaintif. Kes *Iraqi* itu juga ada mengatakan yang hakim boleh meminda injunksi itu untuk keperluan belanja hidup yang menasabah. Tidakkah belanja rawatan untuk anaknya satu keperluan yang menasabah?

Satu lagi perkara yang patut diteladani dari kes ini ialah tentang betapa lambatnya sesuatu kes yang perlu diselesaikan dengan segera boleh menyusahkan seorang defendan. Ini mungkin satu keadaan yang tidak dapat dielakkan memandangkan kes yang terlalu banyak membebankan sistem mahkamah kita. Walau bagaimanapun keadaan seperti kes ini tetap kurang memuaskan kerana akaun defendan kedua telah dibekukan dari 1982 sehingga rayuan dibenarkan oleh Mahkamah Agung, lebih kurang tujuh tahun kemudian. Seorang defendan yang kaya dan banyak sumber pendapatan lain mungkin boleh menerima keadaan ini, tetapi meminta seorang defendan yang serba kekurangan yang didakwa oleh plaintif yang berkuasa, seperti sebuah bank, supaya menerima hakikat ini mungkin keterlaluan.

Justru itu, sebelum satu perintah injunksi Mareva dikeluarkan terhadap seorang defendan, mahkamah harus berhati-hati dan berpuashati yang perintah itu satu yang perlu dan betul di dalam keadaan tersebut. Memang tidak dinafikan yang plaintif diperlukan memberi janji untuk membayar gantirugi jika injunksi itu diperolehi dengan salah sehingga mengakibatkan kerugian kepada defendan atau pihak ketiga. Tetapi keperluan ini tidak memberi lesen kepada mahkamah untuk mengeluarkan injunksi ini kecuali mahkamah berpuashati keperluan lain seperti yang diputuskan oleh kes *Third Chandris* dipenuhi. Dalam ertikata lain mahkamah hendaklah, antara lain, berpuashati yang plaintif mempunyai kes yang baik terhadap defendan. Walaupun penulis bersetuju yang bukan tugas hakim pada peringkat ini untuk membuat sebarang keputusan atas merit kes plaintif, namun keperluan minima ini harus dijadikan faktor mandatori.

Di dalam keghairahan kita berlumba-lumba untuk menjaga hak plaintif supaya sistem mahkamah boleh menjadi arena di mana plaintif mencapai keadilan bukan sahaja dari segi teori tapi juga praktisnya, kita patut sedar yang hak defendan

juga patut dijaga. Ini lebih-lebih lagi kerana di dalam kes permohonan injunksi Mareva, mahkamah bertindak hanya atas apa yang dikemukakan oleh plaintif dan defendan tidak berpeluang mempertahankan diri dalam keputusan pengeluaran injunksi itu.

Jika pengeluaran itu tidak dikawal rapi, maka kes seperti *Nippon Yusen Kaisha lwn Karageorgis*¹⁸ di England dan kes *Zainal Abidin lwn Century Hotel Sdn Bhd*¹⁹ di Malaysia tidak boleh lagi dianggap sebagai satu langkah ke hadapan dalam usaha mahkamah mencapai sistem yang seadil-adilnya, tetapi sebaliknya. Hakim Donaldson LJ²⁰ pernah menganggap injunksi Mareva sebagai satu dari dua "senjata nuklear" undang-undang.²¹ Jika senjata ini tidak diurus dengan baik dan berhati-hati, objektif keadilan yang diinginkan dengan memperkenalkan injunksi ini mungkin akan menemui jalan mati.

Talat Mahmood b. Abdul Rashid*

*Pensyarah,
Fakulti Undang-Undang,
Universiti Malaya.

¹⁸[1975] 3 All ER 282.

¹⁹[1982] 1 MLJ 261.

²⁰*Bank Mellat lwn Nikpour* [1985] FSR 87 pada mukasurat 92.

²¹Satu lagi "senjata nuklear" yang dimaksudkan ialah perintah Anton Piller, rujuk kes *Anton Piller KG lwn Manufacturing Process Ltd* [1976] 1 All ER 779 dan kes Malaysia mengenainya, *Lian Keow Sdn Bhd lwn C Paranjothy & Anor* [1982] 1 MLJ 217.

